

Verkkopalveluiden hinnoittelun kohtuullisuusäntelyn oikeudelliset reunaehdot

Mikä on kohtuullista? Seminaari sähkön siirron hinnoittelusta, 7.4.2020

Kaisa Huhta, OTT

Verkkopalveluiden hinnoittelun kohtuullisuussäätely

- Verkkopalveluiden hinnoittelun kohtuullisuusvaatimus on sisällytetty sähkömarkkinalain (588/2013) ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) tavoitesäännöksiin.
- Sähkömarkkinalain 24 §:n mukaan *verkkopalvelujen hinnoittelun on oltava kokonaisuutena arvioiden kohtuullista.*
- Energiavirasto on toimivaltainen viranomaisen valvomaan kohtuullisuuden toteutumista.

Kohtuullisuussäätelyyn vuonna 2020 kohdistuvat muutosehdotukset (1/2)

- Asiakkaan kannalta keskeiset muutosehdotukset:
  - Lasketaan sähkönsiirron ja -jakelun maksujen korotuksen enimmäismäärää nykyisestä 15 prosentista 12,5 prosenttiin.
  - Pidennetään alijäämän tasausjaksoa.

Kohtuullisuussäätelyyn vuonna 2020 kohdistuvat muutosehdotukset (2/2)

- Huomioita muutosehdotuksista:
  - Muutosehdotukset eivät estä hintojen nousua, vaan jakavat hintojen noususta aiheutuvan taloudellisen taakan pidemmälle aikavälille.
  - Esityksessä ei täsmennetä hinnoittelun kohtuullisuusvaatimuksen sisältöä, vaikka sen määrittely on tunnistettu yhdeksi sähkömarkkinalain keskeisistä ongelmakohtista.
- Kohtuullisuussäätelyä olisi mahdollista kehittää verkkopalveluiden asiakkaalle kohtuullisemmaksi. Kehittämisen reunaehdoja asettavat:
  - EU-oikeus; ja
  - Perustuslaki (731/1999).

EU-oikeudelliset reunaehdot

- Kansallisen sääntelyviranomaisen tehtävinä on muun muassa vahvistaa tai hyväksyä siirron tai jakelun verkkopalvelumaksut tai niiden laskentamenetelmät tai molemmat.
- Sääntelyviranomaiselle sähkömarkkinadirektiivissä annettu toimivalta estää sen, että verkkopalvelumaksujen laskentamenetelmät määritettäisiin yksityiskohtaisesti laissa tai asetuksessa.
- Lailla voidaan kuitenkin asettaa yleisiä kriteerejä siitä, miten kohtuullisuus tulisi arvioida (esim. Itävallan lainsäädäntö).
- **Jäsenvaltion on mahdollista lainsäädännöllään edistää EU:n sähkömarkkinasääntelyn tavoitteita yleisesti ilman, että se estää sääntelyviranomaiselle kuuluvan toimivallan käytön.**

Perustuslailliset reunaehdot

- Luonnollisten monopoliyhtiöiden hinnoittelun sääntely on lähtökohtaisesti perustuslain mukaista.
- Omaisuuden suojan turvaaminen edellyttää, että
  - verkon omistajat voivat kattaa toiminnastaan aiheutuvat kulut ja saavat toiminnalleen kohtuullisen tuoton kulujen kattamisen lisäksi; ja
  - hinnoittelun sääntely on lakiin perustuvaa, riittävän täsmällistä ja verkon omistajan kannalta kohtuullista.
- **Perustuslaillinen omaisuuden suoja ei ota kantaa siihen, mikä on kohtuullisuuden täsmällinen sisältö, mikä on kohtuullisen tuoton suuruus tai millä menetelmillä se pitäisi määrittää.**

Omaisuuuden suoja ja WACC

- Vuoden 2020 hallituksen esitysluonnoksen mukaan omaisuuden suojan kannalta olisi ongelmallista, jos kohtuullista hinnoittelua ja kohtuullisen tuoton tasoa siirryttäisiin lainsäädännössä arvioimaan taloustieteen ja rahoitusteorian vakiintuneista opeista (WACC) poikkeavalla tavalla.
- Energiaviraston valvontamenetelmissä kohtuullinen tuottoaste määritellään käyttäen kiinteää pääomarakennetta, joka ei vastaa WACC:ille tyypillisiä tunnuspiirteitä.
  - ➔ Ei perusteita väittää, että muu kuin WACC olisi ongelmallista perustuslain kannalta.

Asiakaslähtöisiä vaihtoehtoja hinnoittelua koskevan lainsäädännön kehittämiseksi (1/2)

- Nykyinen lainsäädäntö ei estä verkkopalveluiden kohtuullisuusvaatimuksen vakiintuneen tulkinnan tai lainsäädännön muuttamista kuluttajan kannalta suotuisampaan suuntaan.
- Kohtuullisuuden sisällön kehittämistä rajoittaa joukko oikeudellisia vaatimuksia, joista keskeisimmät ovat perustuslailliset ja EU-oikeudelliset reunaehdot.
- Vuoden 2020 hallituksen esitysluonnoksessa näitä reunaehtoja on tulkittu ankarammin kuin olisi välttämätöntä.

Asiakaslähtöisiä vaihtoehtoja hinnoittelua koskevan lainsäädännön kehittämiseksi (2/2)

- Kohtuullisuusvaatimuksen vakiintuneen tulkinnan tai lainsäädännön muuttaminen on mahdollista kahdella tavalla:
  - Lainsäätäjä voi muuttaa sähkömarkkinasäätelyä uudella hallituksen esityksellä tai muokkaamalla vuoden 2020 hallituksen esitysluonnosta.
  - Energiavirasto voi oma-aloitteisesti muuttaa valvontamenetelmiään ilman lainsäädäntömuutosta.

Kiitos!

Kaisa Huhta, OTT

kaisa.huhta@uef.fi

Eurooppaoikeuden yliopistonlehtori

Itä-Suomen yliopiston oikeustieteiden laitos

Centre for Climate Change, Energy and Environmental Law
(www.uef.fi/cceel)